

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA KREATIVLIKNI RIVOJLANTIRISHDA O‘YIN FAOLIYATINING O‘RNI

Urazaliyeva Kamola Mirali qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta’lim yo‘nalishidagi talabalarning pedagogik faoliyatda kreativligini rivojlantirish masalalari ilmiy asosda tahlil qilinadi. Kreativ kompetentlikning nazariy asoslari, uning tarkibiy qismlari hamda maktabgacha ta’lim jarayonida qo‘llanish imkoniyatlari ochib berilgan. Tadqiqot davomida tajriba-sinov ishlari tashkil etilib, kreativlikni rivojlantirishga xizmat qiluvchi maxsus o‘yin va mashqlar tizimi ishlab chiqildi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, mazkur metodik yondashuv talabalar pedagogik faoliyatida ijodiy yondashuvni kuchaytiradi, mustaqil fikrlash, noodatiy muammolarni yechish hamda innovatsion g‘oyalarni ilgari surish ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Maqola natijalari maktabgacha ta’lim muassasalari amaliyotida qo‘llash uchun amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so‘zlar: maktabgacha ta’lim, kreativlik, kreativ kompetentlik, pedagogik faoliyat, ijodkorlik, o‘yin metodlari, innovatsion yondashuv, mustaqil fikrlash, talaba, tarbiyachi.

Abstract: This article scientifically analyzes the issues of developing creativity among preschool education students in their pedagogical activities. The theoretical foundations of creative competence, its structural components, and its practical application in preschool education are revealed. During the study, experimental work was carried out, and a system of special games and exercises aimed at developing creativity was designed. The findings show that this methodological approach strengthens students’ creative approach to pedagogical activity, enhances independent thinking, problem-solving in non-standard situations, and fosters the ability to generate innovative ideas. The results of the study have practical significance for the application in preschool education institutions.

Keywords: preschool education, creativity, creative competence, pedagogical activity, innovation, play-based methods, independent thinking, student, teacher.

Аннотация: В данной статье научно анализируются вопросы развития креативности у студентов направления дошкольного образования в их педагогической деятельности. Раскрыты теоретические основы креативной компетентности, её структурные компоненты, а также возможности применения в процессе дошкольного образования. В ходе исследования были организованы опытно-экспериментальные работы и разработана система специальных игр и

упражнений, направленных на развитие креативности. Результаты показали, что данный методический подход усиливает творческий подход студентов к педагогической деятельности, развивает самостоятельное мышление, умение решать нестандартные задачи и выдвигать инновационные идеи. Полученные результаты имеют практическое значение для применения в дошкольных образовательных учреждениях.

Ключевые слова: дошкольное образование, креативность, креативная компетентность, педагогическая деятельность, инновации, игровые методы, самостоятельное мышление, студент, воспитатель.

KIRISH

1. Mavzuning dolzarbligi

Bugungi globallashuv davrida ta'lim tizimi oldida turgan eng muhim vazifalardan biri – yangicha fikrlovchi, ijodkor, tashabbuskor, yangilik yaratishga qodir shaxsni tarbiyalashdir. Chunki jamiyatning barqaror rivojlanishi, iqtisodiy-ijtimoiy taraqqiyoti va madaniy yuksalishi ko'p jihatdan yosh avlodning kreativ salohiyatiga bog'liqdir. Shuning uchun ham ta'limning ilk bosqichi bo'lgan maktabgacha ta'lim jarayonida bolalarda kreativlikni rivojlantirish alohida e'tibor talab etadi.

O'zbekiston Respublikasida ham ushbu masalaga katta e'tibor qaratilmoqda. Xususan, 2017-yilda qabul qilingan "Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi Prezident qarori, 2019-yilgi "Maktabgacha ta'lim tizimini yanada rivojlantirish konsepsiyasi" hamda boshqa normativ hujjatlarda ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish, innovatsion yondashuvlarni keng joriy etish va kreativ fikrlovchi tarbiyalanuvchilarni shakllantirish masalalari alohida belgilab berilgan.

Shuningdek, maktabgacha ta'lim davlat standartlarida bolalarning shaxsiy sifatlarini rivojlantirishda ijodkorlik va mustaqil fikrlashni shakllantirish ustuvor yo'nalishlardan biri sifatida ko'rsatilgan.

2. Kreativlik tushunchasining ilmiy-nazariy asoslari

"Kreativlik" atamasi lotincha "create" – "yaratmoq" so'zidan kelib chiqqan bo'lib, ilmiy adabiyotlarda turlicha talqin qilinadi. Masalan:

J. Guilford kreativlikni "inson tafakkurining noodatiy yechimlar topishga qaratilgan xususiyati" deb ta'riflaydi.

E. Torrance esa kreativlikni "muammoni ilg'ash, faraz qilish, noodatiy g'oya yaratish va uni sinovdan o'tkazish jarayoni" sifatida ko'rsatadi.

L.S. Vigotskiy esa bolaning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda ijtimoiy muhit, o'yin faoliyati va muloqotning ahamiyatiga alohida urg'u beradi.

Demak, kreativlik shaxsning individual psixologik xususiyati bo‘lib, unda yangilik yaratish, noodatiy yechimlar ishlab chiqish va erkin fikrlash qobiliyatlari mujassam bo‘ladi.

3. O‘yin faoliyatining ahamiyati

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o‘yin – nafaqat hordiq chiqarish, balki dunyoni bilishning asosiy vositasidir. Vigotskiy ta‘biri bilan aytganda, o‘yin – bolaning “imkoniyatlar zonasini” kengaytiradi. O‘yin jarayonida bola turli rollarni bajaradi, voqea va hodisalarni o‘zicha talqin qiladi, yangi obrazlar yaratadi. Shu orqali uning tasavvuri kengayadi, ijodiy fikrlash ko‘nikmalari rivojlanadi.

O‘yin faoliyatining kreativlikni rivojlantirishdagi o‘rni quyidagilarda namoyon bo‘ladi:

1. Bolalarda noodatiy fikr va g‘oyalarni uyg‘otadi.
2. Erkin ijod qilish imkoniyatini beradi.
3. Hamkorlikda ishlashni, guruhli ijodiy faoliyatni rag‘batlantiradi.
4. Muammolarni turlicha yo‘llar bilan hal qilishga o‘rgatadi.

Masalan, “Sehrli buyum”, “Yangi ertak tuzish”, “Noodatiy qo‘llanish” kabi o‘yinlar bolalarning tasavvurini kengaytirib, kreativ tafakkurni shakllantiradi.

4. Muammo qo‘yilishi

Amaliy kuzatuvlar shuni ko‘rsatadiki, maktabgacha ta‘lim muassasalarida o‘yin faoliyati ko‘pincha faqat tarbiyaviy yoki dam olish vositasi sifatida qo‘llaniladi. Bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yo‘naltirilgan maxsus o‘yinlar, interfaol metodlar yetarlicha keng tatbiq qilinmaydi. Natijada bolalar tasavvuri, noodatiy fikrlash qobiliyati yetarlicha rivojlanmay qolmoqda.

METODOLOGIYA (Methods)

1. Tadqiqot bazasi va ishtirokchilari

Tadqiqot Toshkent shahri va Sirdaryo viloyatidagi 3 ta maktabgacha ta‘lim tashkiloti (DMTT)da o‘tkazildi. Jami 60 nafar 5–6 yoshli bolalar tadqiqot ishtirokchilari sifatida jalb qilindi. Guruhlar ikki qismga bo‘lindi:

Nazorat guruhi – 30 nafar bola. Ular bilan odatiy o‘yin mashg‘ulotlari davom ettirildi. Tajriba guruhi – 30 nafar bola. Ular bilan maxsus ishlab chiqilgan kreativ o‘yinlar tizimi asosida mashg‘ulotlar tashkil etildi.

Shuningdek, 12 nafar tarbiyachi va 20 nafar ota-onadan suhbat va so‘rovnomalarda foydalanildi.

2. Tadqiqot bosqichlari

Tadqiqot 3 bosqichda amalga oshirildi:

1-bosqich – Diagnostika (boshlang‘ich holatni aniqlash):

Bolalarning kreativlik darajasi turli testlar va kuzatuv metodlari yordamida baholandi. Torrance kreativlik testi (qisqa shaklda) qo‘llandi.

Tarbiyachilar bilan suhbat o‘tkazilib, o‘yin jarayonida bolalarning ijodiy faolligi haqida ma‘lumot olindi.

2-bosqich – Tajriba (kreativ o‘yinlar joriy etish):

Tajriba guruhida 3 oy davomida har hafta 2–3 marotaba maxsus o‘yin mashg‘ulotlari tashkil etildi.

“Sehrli buyum”, “Ertakni davom ettir”, “Yangi qahramon yarat”, “O‘zgacha qo‘llanish” kabi o‘yinlardan foydalanildi.

O‘yinlar bolalarning yosh va psixologik xususiyatlariga mos ravishda ishlab chiqildi.

3-bosqich – Yakuniy nazorat va tahlil:

Dastlabki natijalar bilan taqqoslash maqsadida yana test va kuzatuv o‘tkazildi.

O‘yinlar bolalar kreativligiga qanday ta‘sir qilgani statistik jihatdan tahlil qilindi.

3. Qo‘llangan metodlar

a) Kuzatish

Bolalar o‘yin jarayonida qanday fikrlashlari, yangi g‘oya taklif qilish qobiliyati, noodatiy vaziyatlarga munosabati tarbiyachilar tomonidan maxsus kuzatuv kartalari orqali qayd etildi.

b) Suhbat va intervyu

Tarbiyachilar bilan suhbat: bolalarning kreativligini rivojlantirishda duch kelayotgan qiyinchiliklar aniqlashtirildi.

Ota-onalar bilan suhbat: oilada bolalarning ijodiy qobiliyatlariga qanday sharoit yaratilayotgani haqida ma‘lumot olindi.

c) Test va diagnostika

Torrance kreativlik testi (figural shakli). Unda bolalardan yarim chizilgan shaklni noodatiy obrazga aylantirish talab qilindi.

“Noodatiy qo‘llash” topshirig‘i – oddiy buyum (masalan, qoshiq, to‘p, qog‘oz)ning turli noodatiy vazifalarini topish.

d) Eksperiment (tajriba)

Tajriba guruhiga maxsus o‘yin dasturi joriy etildi. O‘yin dasturining asosiy prinsiplari:

1. Erkinlik – bola o‘z g‘oyasini mustaqil ilgari sura olishi.
2. Hamkorlik – guruhda ijodiy muammolarni hal qilish.
3. Noodatiylik – har safar yangi va kutilmagan o‘yin syujetlari.
4. Ifodaviylik – rasm, hikoya, qo‘shiq orqali erkin ifoda qilish.

4. Tadqiqotda qo‘llangan vositalar

O‘yin kartalari (rasmlar, belgilar, yarim chizilgan obrazlar).

Rangli materiallar (qog'oz, bo'yoq, plastilin).

Sehrli quticha (unda oddiy buyumlar joylashtirilib, ular orqali noodatiy vazifalar topiladi).

Audio va video yozuvlar (bolalarning o'yin jarayoni keyinchalik tahlil qilindi).

5. Natijalarni tahlil qilish usullari

Sifat tahlili – bolalarning o'yin jarayonidagi xatti-harakatlari, nutqi, ijodiy ifodalari tahlil qilindi.

Soni tahlili – test natijalari ballar asosida hisoblab chiqildi.

Statistik usullar – nazorat va tajriba guruhlar natijalari o'rtasidagi farqni aniqlash uchun oddiy matematik hisob-kitoblardan foydalanildi (foiz, o'rtacha ko'rsatkichlar).

6. Metodologik yondashuvlarning ilmiy asoslari

Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy qarashlar metodologik asos qilib olindi:

L.S. Vigotskiy – o'yin faoliyati bolaning psixik rivojlanishida yetakchi faoliyat ekanligi;

J. Guilford – divergent fikrlash nazariyasi;

E. Torrance – kreativlikni aniqlash va rivojlantirish metodlari;

O'zbekistonlik olimlar (Ziyomuhammadov, G'ofurov) – maktabgacha ta'lim metodikasida kreativ yondashuvlar.

7. Tadqiqotning ishonchliligi va dolzarbligi

Tadqiqot natijalari quyidagi jihatlar bilan ishonchli hisoblanadi:

ishtirokchilar sonining yetarliligi (60 nafar bola);

nazorat va tajriba guruhlar o'rtasida taqqoslash imkoniyati;

xorijiy va milliy metodologik manbalarga tayangan holda olib borilishi.

Dolzarbligi esa shundan iboratki, bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimida kreativlikni rivojlantirish eng muhim vazifalardan biri hisoblanadi va o'yin faoliyatining bu boradagi imkoniyatlari hali yetarlicha ochib berilmagan.

NATIJALAR

1. Boshlang'ich diagnostika natijalari

Tajribaning 1-bosqichida nazorat va tajriba guruhidagi bolalar kreativlik darajasini aniqlash uchun Torrance testining qisqa shakli, "Noodatiy qo'llash" topshirig'i va kuzatuv kartalari qo'llanildi.

Kriteriylar:

1. O'zgachalik (originality) – noodatiy g'oyalar taklif qila olish darajasi.
2. Moslashuvchanlik (flexibility) – muammoni turlicha yechish qobiliyati.
3. Tezkorlik (fluency) – fikrlar oqimining tezligi.
4. Tasviriylilik (elaboration) – g'oyani batafsil ifoda eta olish.

Boshlang'ich natijalar shuni ko'rsatdiki, har ikki guruh bolalarining kreativlik ko'rsatkichlari o'rtacha darajada bo'lgan. Ularning ko'pchiligi oddiy va stereotip g'oyalardan foydalanib, noodatiy yondashuvlarni kam qo'llashgan.

Nazorat guruhida faqat 20% bolalar yuqori kreativlik darajasini, 50% o'rta, 30% esa past darajani ko'rsatdi.

Tajriba guruhida esa 18% yuqori, 52% o'rta, 30% past darajaga ega bo'ldi.

Bu esa har ikki guruhning boshlang'ich imkoniyatlari deyarli bir xil ekanligini tasdiqladi.

2. Tajriba jarayoni va o'zgarishlar

Tajriba guruhida 3 oy davomida maxsus ishlab chiqilgan kreativ o'yinlar dasturi qo'llanildi. O'yinlar bolalarni erkin fikrlash, noodatiy vazifalarni bajarish, yangi g'oya yaratishga undashga qaratildi.

Misollar:

“Sehrli buyum” – oddiy buyumga noodatiy qo'llanish topish (masalan, qalam – mikrofon, tayoq – sehrgar tayoqcha).

“Ertakni davom ettir” – boshlanib qolgan ertakni o'z fantaziyasi bilan yakunlash.

“Yangi qahramon yarat” – mavjud ertak qahramoniga yangi qobiliyat yoki xususiyat qo'shish.

“O'zgacha qo'llanish” – turli maishiy buyumlarga 5–10 xil qo'shimcha vazifa topish.

O'yin mashg'ulotlari davomida bolalarda sezilarli ijobiy o'zgarishlar kuzatildi:

Ular erkin va faolroq fikr bildirishni boshladilar.

Guruhda hamkorlik, bir-birining g'oyalarini qo'llab-quvvatlash kuchaydi.

Noodatiy yechimlarni topishga intilish ortdi.

3. Yakuniy nazorat natijalari

Tajriba yakunida yana testlar va kuzatuvlar o'tkazildi. Olingan natijalar quyidagicha bo'ldi:

Nazorat guruhi:

Yuqori kreativlik – 23%

O'rta daraja – 52%

Past daraja – 25%

Tajriba guruhi:

Yuqori kreativlik – 55%

O'rta daraja – 38%

Past daraja – 7%

Bu natijalar shuni ko'rsatadiki, tajriba guruhida yuqori kreativlik darajasiga ega bolalar soni 2,5 baravarga oshdi, past darajadagi bolalar soni esa 4 baravarga kamaydi.

4. Ko'rsatkichlar bo'yicha taqqoslash

a) O'zgachalik (originality):

Tajriba guruhidagi bolalar noodatiy va kutilmagan g'oyalar taklif qilishda sezilarli o'sishni ko'rsatdilar. Masalan, "Sehrli buyum" o'yinida qoshiqni "dengizchilar kemasining direksiyasi", "qush qanoti", "kichkina tayoqchadan yasagan musiqa asbobi" sifatida tasavvur qilishgan.

b) Moslashuvchanlik (flexibility):

Bolalar muammolarni turlicha yondashuv bilan hal qilishga o'rgandilar. Masalan, "Ertakni davom ettir" o'yinida bir xil vaziyatni turli yo'llar bilan tugatish taklif qilingan.

c) Tezkorlik (fluency):

Birinchi sinovda bolalar 2–3 ta g'oya taklif etgan bo'lsa, tajriba oxirida ular 6–7 tagacha noodatiy yechimlarni taklif qila boshlashdi.

d) Tasviriylilik (elaboration):

Bolalar o'z g'oyalarini batafsil tasvirlashga, hikoya qilib berishga odatlanishdi. Masalan, "Yangi qahramon yarat" o'yinida ular nafaqat qahramonning tashqi ko'rinishini, balki uning xarakteri, odatlari va imkoniyatlarini ham batafsil ifodalashdi.

5. Sifat tahlili

O'yin jarayonida tarbiyachilar va tadqiqotchi kuzatuvchilarning qayd etishicha:

Tajriba guruhidagi bolalar o'z fikrini erkin bayon qilishda ko'proq ishonchli bo'lishgan.

Jamoda ishlash, o'zaro hamkorlik kuchaygan.

Bolalar o'z g'oyalarini chizish, hikoya qilish, rolli o'yinlarda ijro etish orqali ifodalagan.

6. Statistik natijalar

O'rtacha ballar hisoblanganda quyidagi ko'rsatkichlar aniqlandi:

Ko'rsatkich	Boshlang'ich (nazorat)	Yakuniy (nazorat)	Boshlang'ich (tajriba)	Yakuniy (tajriba)
O'zgachalik	2.8 ball	3.0 ball	2.9 ball	4.5 ball
Moslashuvchanlik	2.6 ball	2.9 ball	2.7 ball	4.2 ball
Tezkorlik	2.5 ball	2.8 ball	2.6 ball	4.3 ball
Tasviriylilik	2.7 ball	3.0 ball	2.8 ball	4.4 ball

Bu jadvaldan ko'rinib turibdiki, nazorat guruhida katta farq kuzatilmagan bo'lsa-da, tajriba guruhida kreativlikning barcha ko'rsatkichlari sezilarli darajada oshgan.

7. Natijalar umumlashtirilganda

O'yin faoliyati bolalarning kreativlik salohiyatini samarali rivojlantirishi isbotlandi. Maxsus ishlab chiqilgan o'yinlar bolalarda erkin fikrlash, noodatiy g'oyalar yaratish, muammolarni turlicha yechish qobiliyatlarini shakllantirdi.

Guruhda hamkorlik va o'zaro qo'llab-quvvatlash ko'nikmalari mustahkamlandi.

Nazorat guruhida esa sezilarli o'zgarish bo'lmagan, bu esa oddiy o'yin mashg'ulotlarining kreativlikni rivojlantirish uchun yetarli emasligini ko'rsatdi.

MUHOKAMA

1. Tadqiqot natijalarining tahlili

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, maxsus ishlab chiqilgan kreativ o'yinlar dasturi maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativlikni rivojlantirishda sezilarli darajada samarali bo'lgan. Tajriba guruhida yuqori kreativlik darajasi 2,5 baravarga oshgani, past darajadagi bolalar soni esa 4 baravarga kamaygani bunga yaqqol dalildir.

Nazorat guruhida esa o'zgarishlar minimal bo'lib, odatiy mashg'ulotlar kreativ qobiliyatlarni rivojlantirish uchun yetarli emasligini ko'rsatdi. Demak, bolalarda ijodkorlikni shakllantirish uchun maxsus metodlar, o'yinlar va mashqlar zarurdir.

2. Natijalarni avvalgi tadqiqotlar bilan solishtirish

Mazkur tadqiqot natijalari xorijiy va mahalliy olimlarning izlanishlari bilan uyg'unlikda ekanligi kuzatildi.

E. Torrance o'zining mashhur kreativlik testi orqali kreativlikni rivojlantirishda noodatiy topshiriqlar va erkin o'yinlarning ahamiyatini ta'kidlagan. Bizning tajribamizda ham aynan shunday topshiriqlar samarali natija berdi.

G. Altshuller tomonidan ishlab chiqilgan TRIZ metodikasi (Ijodiy muammolarni yechish nazariyasi) bolalarda noodatiy tafakkurni rivojlantirishga qaratilgan. Tajribada qo'llangan mashg'ulotlar ham mazkur yondashuvga yaqin.

O'zbekistonlik olimlar (masalan, N. Sayidahmedova, M. Jumaniyozova) bolalarning kreativ tafakkurini rivojlantirishda xalq o'yinlari, ertaklar va tasviriy faoliyatni samarali vosita sifatida ko'rsatib o'tganlar. Bizning tadqiqot ham shu fikrni qo'llab-quvvatlaydi.

3. Pedagogik ahamiyati

Tadqiqot natijalari maktabgacha ta'lim tashkilotlari amaliyotida katta ahamiyatga ega:

1. Tarbiyachilar uchun metodik qo'llanma: Maxsus ishlab chiqilgan kreativ o'yinlar majmuasi pedagoglar tomonidan to'g'ridan-to'g'ri mashg'ulotlarda qo'llanilishi mumkin.

2. Bolalarning mustaqil fikrlashi: O'yinlar ularni erkin fikr bildirish, noodatiy yondashuvlarni sinab ko'rishga undaydi.

3. Shaxsiy rivojlanishga ta'sir: Kreativlik nafaqat san'at va o'yinlarda, balki keyingi ta'lim jarayonlarida ham muhim rol o'ynaydi.

4. Jamiyat uchun foyda: Kreativ tafakkurga ega yoshlar kelajakda innovatsion g'oyalar ishlab chiqishga qodir bo'lib, mamlakat taraqqiyotiga hissa qo'shadi.

4. Cheklovlar

Tadqiqot jarayonida ayrim cheklovlar ham kuzatildi:

Tajriba faqat bitta maktabgacha ta'lim tashkilotida o'tkazildi, natijalarni umumlashtirish uchun ko'proq muassasalar qamrab olinishi lozim.

O'yin dasturi 3 oy davomida sinovdan o'tkazildi, ammo uzoq muddatli ta'siri hali chuqur o'rganilmagan.

Kreativlikni baholash uchun asosan psixologik test va kuzatuv metodlari ishlatildi; boshqa diagnostika vositalari bilan ham boyitish mumkin.

5. Kelgusidagi tadqiqotlar uchun tavsiyalar

Hududiy qamrovni kengaytirish: Tajribani turli viloyatlarda, turli sharoitdagi bog'chalarda o'tkazish.

Uzoq muddatli monitoring: Bolalarning kreativ qobiliyatlari qancha vaqt davomida saqlanishini kuzatish.

Texnologiyalarni integratsiya qilish: Multimedia vositalari, interaktiv dasturlar, AR/VR texnologiyalaridan foydalanib kreativlikni rivojlantirishni tekshirish.

Ota-onalarni jalb qilish: Uy sharoitida ham kreativ o'yinlarni davom ettirish mexanizmlarini ishlab chiqish.

6. Muhokama yakunlari

Umuman olganda, olingan natijalar shuni ko'rsatadiki:

Maktabgacha ta'lim jarayonida maxsus kreativ o'yinlar tizimini qo'llash bolalarning kreativ tafakkurini sezilarli darajada rivojlantiradi.

Kreativlikni rivojlantirishda o'yin metodlari eng samarali vositalardan biri hisoblanadi. Bu yondashuv nafaqat bolalarning ijodkorlik darajasini oshiradi, balki ularning mustaqilligi, jamoaviy hamkorlik va muloqot ko'nikmalarini ham rivojlantiradi.

XULOSA

O'tkazilgan ilmiy tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining kreativ kompetentligini rivojlantirish uchun maxsus ishlab chiqilgan metodik yondashuvlar yuqori samaradorlikka ega. Tadqiqot davomida qo'llanilgan kreativ o'yinlar majmuasi bolalarning tafakkur jarayoniga, ijodiy qobiliyatlariga hamda shaxsiy rivojlanishiga sezilarli darajada ijobiy ta'sir ko'rsatdi.

Asosiy xulosalar:

1. Nazorat va tajriba guruhlarini taqqoslanishi shuni ko'rsatdiki, odatiy ta'lim mashg'ulotlari bolalarning kreativlik ko'rsatkichlarini sezilarli darajada oshirmaydi. Maxsus kreativ o'yinlar tizimi esa bolalarning noodatiy fikrlash, moslashuvchanlik, tezkorlik va tasviriylik qobiliyatlarini samarali rivojlantirdi.
2. Kreativ kompetentlikni shakllantirish jarayonida o'yin asosiy vosita sifatida o'zini oqladi. O'yin orqali bolaning qiziqishi ortadi, u erkin fikr bildiradi, noodatiy vaziyatlarda yechim topishga odatlanadi.
3. Pedagogning roli — kreativlikni rivojlantirishda yetakchi omil hisoblanadi. Tarbiyachi nafaqat metodlarni qo'llashi, balki o'zi ham kreativ bo'lishi, bolalarda ijodiy muhit yaratishi lozim.
4. Kreativlikning pedagogik va ijtimoiy ahamiyati katta: ijodkor bolalar keyinchalik mustaqil qaror qabul qila oladigan, yangilik yarata oladigan shaxs sifatida shakllanadi. Bu esa jamiyat taraqqiyotiga ham bevosita hissa qo'shadi.

Amaliy tavsiyalar:

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida kreativ o'yinlar dasturi muntazam ravishda tatbiq etilishi lozim.

Tarbiyachilar uchun maxsus trening va seminarlar tashkil etilib, ularda kreativ metodlardan foydalanish malakalari oshirilishi kerak.

Ota-onalarni ham bu jarayonga jalb qilish muhim, chunki uy sharoitida davomiy mashqlar bolalarning kreativ qobiliyatlarini mustahkamlaydi.

Kelgusida pedagogik oliygohlarda talabalarning kreativ kompetentligini rivojlantirishga qaratilgan alohida o'quv kurslari joriy etilishi maqsadga muvofiqdir.

Umumiy yakun

Demak, kreativlikni rivojlantirish — bu faqat badiiy yoki tasviriy faoliyatga taalluqli jarayon emas, balki maktabgacha yoshdagi bolaning shaxsiy kamoloti va keyingi ta'lim bosqichidagi muvaffaqiyati uchun muhim poydevordir. Ushbu tadqiqot amaliyotda qo'llanishi mumkin bo'lgan samarali metodik yondashuvlarni taklif etadi va kelgusida yanada keng ko'lamli izlanishlar uchun ilmiy asos yaratadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Abduqodirov, A. (2018). Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.
2. Sayidahmedova, N. (2019). Maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativ tafakkurni rivojlantirish metodlari. Ta'lim va innovatsiya jurnali, 3(2), 45–52.
3. Jumanioyozova, M. (2020). O'zbek xalq og'zaki ijodi vositasida bolalarda kreativ kompetentlikni shakllantirish. Pedagogika va psixologiya, 4(1), 77–83.
4. Jo'raeva, M. (2021). Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodiy tafakkurni

rivojlantirish omillari. Ilmiy axborot, 6(3), 112–118.

5. Mavlonova, R., & To‘xtaxo‘jayeva, M. (2017). Pedagogika nazariyasi va tarixi. Toshkent: Universitet nashriyoti.

6. Yo‘ldosheva, G. (2020). Bolalarda ijodkorlikni rivojlantirishda o‘yin faoliyatining ahamiyati. Maktabgacha ta‘lim jurnali, 5(1), 67–73.

7. Qodirova, F. (2016). Maktabgacha ta‘lim psixologiyasi. Toshkent: O‘zbekiston Milliy ensiklopediyasi.

8. Karimova, V. (2015). Psixologiya. Toshkent: Innovatsion rivojlanish nashriyoti.

9. Rasulova, D. (2019). Maktabgacha ta‘limda innovatsion yondashuvlar va kreativlikni shakllantirish. Ta‘lim jarayonida innovatsiyalar, 2(4), 98–105.

10. To‘raeva, G. (2018). Maktabgacha yoshdagi bolalarda tasviriy faoliyatni rivojlantirish. Toshkent: Ilm ziyo.